

DAKPANFABRIEK

De Oosterhoutse pottenbakker Frans Oomen had ontdekt dat onder de vruchtbare landbouwgrond van Seters een dikke leemlaag zat. Hij opperde bij enkele geldschieters het idee om in Dorst een steenfabriek te beginnen. Na het bijeenbrengen van fl. 90.000.- werd op 7 september 1899 de "Commanditaire Vennootschap onder firma Frans Oomen" opgericht.

Deze vennootschap formuleerde als doelstelling het fabriceren door middel van stoom van stenen, buizen, tegels en dakpannen. Volgens de ramingen zou het startkapitaal voldoende moeten zijn en de bouw kon beginnen.

Het nieuwe bedrijf werd echter van de eerste dag af achtervolgd door pech. Zoals al eerder even aangestipt had men er op gerekend om materiaal per spoor aan- en af te voeren. De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen weigerde aanvankelijk een raccordement aan te leggen en de eerste jaren moest alle transport met paard en kar gebeuren.

Toen men in Den Haag in 1905 eindelijk op het verzoek inging kwam er een nieuwe tegenslag want men had geschat voor een raccordement fl. 5000.- kwijt te zijn maar de Staatsspoorwegen lieten een rekening van fl. 10495.- in de bus glijden.

De eerste proeven om in veldovens stenen te bakken mislukten. Er bleek zoveel geld nodig dat een nieuwe lening van fl. 40.000.- gesloten moest worden maar op 1 april 1901 kon de fabriek starten. De eerste jaren werd stevig verlies geleden daarna werd er jaarlijks een kleine winst gemaakt maar de verwachte goede resultaten bleven uit.

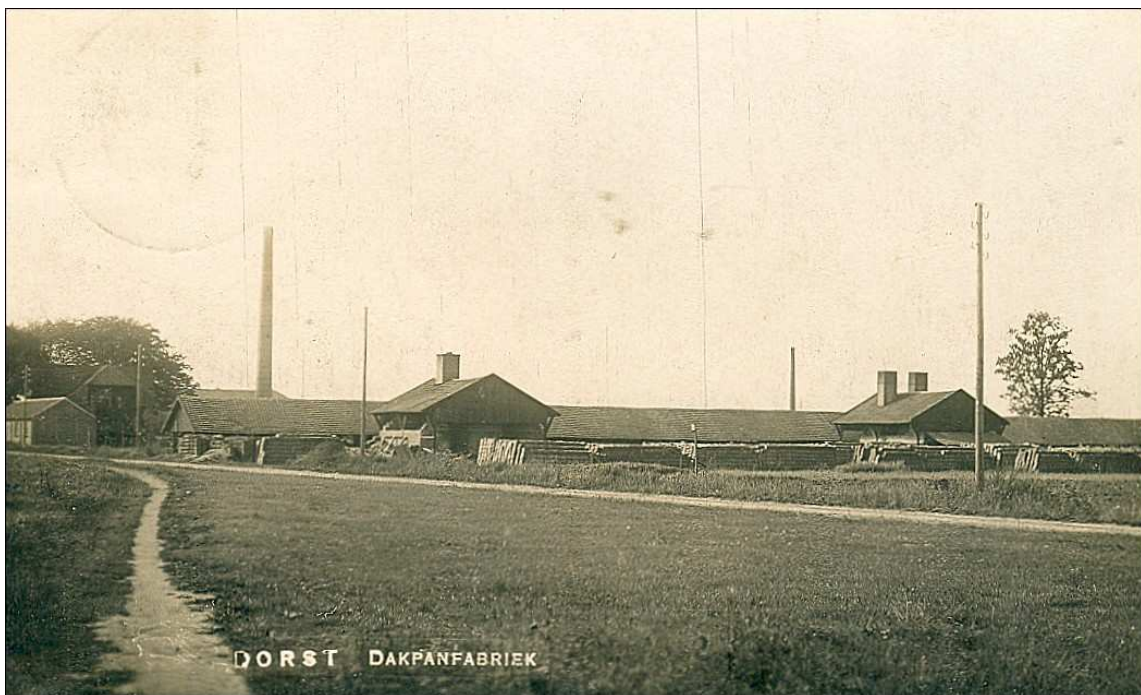
Op 26 mei 1916 overleed Frans Oomen, de oprichter van de fabriek. In 1917 keerde het tij en later kon zelfs een redelijk dividend uitbetaald worden.

De steenfabriek is altijd de grootste werkgever in Dorst geweest maar het meeste werk was seizoenarbeid. Er werd in de zomer zes dagen per week gewerkt van zes tot zes. Aangezien er nog geen fietsen waren vertrokken de mensen te voet om vier uur 's morgens uit Oosterhout om op tijd op het werk te zijn. Als het regende werd er geen loon uitbetaald. De arbeidsomstandigheden waren slecht. Het was zwaar, eentonig en vuil werk dat meestal als

stukloon werd betaald.

De stenen werden met de hand gevormd en daarna te drogen gelegd op het tasveld. Na een droogperiode werden ze in lange rekken opgeslagen om daar verder te drogen waarna het bakproces kon beginnen. Vooral het in- en uitrijden van de ovens was heel zwaar werk.

Nadat de schulden waren afgelost kwam er geld in kas om opnieuw te investeren en er werd begonnen met het bakken van dakpannen. Men bouwde aparte ovens die op de prentbriefkaart te zien zijn. De foto is gemaakt na 1928 want aan de houten palen is af te leiden dat er inmiddels

stroom is in Dorst.

Het was niet eenvoudig om een constante kwaliteit te bereiken en veel pannen trokken scheel tijdens het bakken. Het was dan moeilijk om ze aansluitend te leggen. De dakpannen op het woonhuis Rijksweg 114 zijn in Dorst gebakken.

In de zestiger jaren doofde de steenfabriek de oven en in 2011 werd alles afgebroken.

Jos van Alphen